

OBRAD POKOJA

BS! Po modlitbe Pána s embolizmom nasleduje „*obrad pokoja, ktorým veriaci prosia o pokoj a jednotu pre Cirkev a celú ľudskú rodinu a navzájom si prejavujú lásku prv, ako budú mať účasť na tom istom Chlebe*“. Ide tu teda o dve veci: prosiť o pokoj pre všetkých a prejať si lásku navzájom, lebo len milujúce srdce môže s úžitkom prijať Kristovo telo a krv. V misáli má tento obrad tri časti:

1. *modlitba kňaza za pokoj;*
2. *prianie pokoja zo stránky kňaza celej komunite a jej odpoveď;*
3. *gesto pokoja kňaza a veriacich navzájom.*

Modlitba kňaza o pokoj sa prvý raz vyskytuje v 11. stor. na území Nemecka. Znela podobne ako dnes, iba slová: *Nehľad' na moje hriechy*,.. boli v novom misáli zmenené na: „*nehľad' na naše hriechy*“. V misáli Pia V. to bola súkromná modlitba kňaza; hovoril ju sklonený a potichu, so zloženými rukami. Teraz ju kňaz hovorí nahlas s rozopätými rukami a na konci ľud odpovie: *Amen*. Modlitba vyjadruje význam celého obradu pokoja. Pokoj, o ktorý prosíme, je Kristov dar. Kňaz prosí, aby sa teraz, v tejto chvíli, pre spoločenstvo veriacich, splnil Kristov prísľub: „*Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam*.“ Táto modlitba sa obracia na Krista, nie na Otca, pretože je prípravou na sväté prijímanie, na prijatie Krista, ktorý svojím pokojom zjednocuje veriacich. Pokoj, ktorý Kristus prisľúbil svojim učeníkom pred svojím umučením, dáva im po svojom zmŕtvychvstaní, keď sa im zjavuje živý a dáva im moc odpúšťať hriechy. Prijat' pokoj a odpustenie sú charakteristickými črtami života Cirkvi.

Kňaz povie: „*Pokoj Pánov nech je vždy s vami*.“ / Ľud odpovie: „*I s duchom tvojím*.“ Rozopnutie rúk sa nepovažuje za gesto ako pri modlitbe, ale za znak kolektívneho objatia. Pozdrav a prianie pokoja pozná už svätý Augustín. Kresťania sa vzájomne pobožkali bozkom pokoja.

Posledná časť obradu - gesto pokoja - je fakultatívna/ľubovoľná. Kňaz môže dodať: *Dajte si znak pokoja*. Podľa miestneho zvyku všetci si dajú navzájom znak pokoja a lásky – u nás je to podanie ruky. Kňaz dá znak pokoja posluhujúcim. Ľudia zvolajú: *Pokoj a bratská láska nech je medzi nami*.

Bozk pokoja je v Cirkvi prastarým zvykom. Svätý Pavol končí svoje listy: „*Pozdravte sa navzájom svätým bozkom*.“ Podobne svätý Peter: „*Pozdravte sa navzájom bozkom lásky*.“ Bozk, zvyčajný u ľudí Východu, stal sa v apoštolských časoch výrazom lásky k blížnemu a bratskej lásky medzi kresťanmi. V Ježišových časoch bol bozk znakom pozdravu.

Svätý Augustín hovorí o bozku pokoja pred svätým prijímaním a vysvetľuje jeho zmysel: „*Kresťania sa pobožkajú svätým bozkom. Je znakom pokoja; to, čo vyjadrujú ústa, nech sa uskutoční vo svedomí. To znamená: ako sa tvoje pery približujú k perám tvojho brata, tak sa tvoje srdce nesmie vzdialiť od jeho srdca*.“ Z apoštolských čias poznáme aj gesto podania rúk ako znamenie spoločenstva: „*Jakub, Kéfas a Ján, ktorých pokladali za stĺpy, podali mne a Barnabášovi pravicu na znak spoločenstva*.“

Bozk pokoja ako znak veľkej a úprimnej dôvernosti, bol v mladej Cirkvi v kruhu menšieho kresťanského spoločenstva čímisi samozrejým. No neskôr pri veľkom počte kresťanov z rozličných kultúr nemohol byť ideálnym liturgickým gestom.

V rímskej liturgii v prvých storočiach bol gestom pokoja skutočný bozk. V stredoveku nastúpil nový spôsob: kňaz pobožkal oltár a potom sa bozk prenášal na ostatných. To znamenalo, že bozk pokoja vychádza od oltára a podáva sa ďalej ako dar od Najsvätejšieho. Každý ho dával najbližšie stojacim susedom.

Až do misála Pavla VI. sa bozk pokoja dával iba pri slávnostných svätých omšiach, a to len duchovenstvu. Kňaz pobožkal oltár, symbol Krista, a dal bozk pokoja diakonovi tak, že si položil ruky na podložené ruky diakona a povedal *Pokoj s tebou* a diakon odpovedal: *I s duchom твоjim*, pričom sa vzájomne jemne dotkli ľavými lícami.

V starej rímskej liturgii nebol bozk pokoja pred svätým prijímaním, ale na konci liturgie slova. Sv. Justín píše: „*Keď skončíme modlitby, navzájom sa pozdravíme bozkom*. Ohľad na Pánove slová viedol čoskoro k tomu, že bozk pokoja sa stal uistením o bratskom zmýšľaní, aby sa mohli pokojne prinášať obetné dary.

V 5. stor. v rímskej liturgii bozk pokoja nachádza miesto pred sv. prijímaním, aby ľud mohol vyjadriť súhlas so všetkým, čo predchádzalo. Na bozk pokoja sa hľadelo ako na znak spečatenia.

V 7. stor. sa bozk pokoja chápal už ako samozrejma príprava na sväté prijímanie. Ba zdôrazňuje sa, že bozk pokoja je iba pre prijímajúcich. Platilo pravidlo: „*Tí, čo neprijímajú, nepristupujú k znaku pokoja ani k bozku*.“ Neskôr zavládol miernejší názor. Z tohto vidieť, ako bol bozk pokoja spojený so sv. prijímaním. Neskôr, keď sv. prijímanie upadalo, bozk pokoja bol akousi náhradou za sv. prijímanie.

Nový misál milo prekvapil obnoveným obradom. Niektorí síce mali spočiatku určitý strach, či sa to nezneužije na nedôstojné chovanie, no je to vzácny a duchovne obohacujúci prvok v obnovenej liturgii.

BS! Obrad pokoja je na prvom mieste výrazom bratskej lásky a zároveň potrebnou prípravou na sv. prijímanie. Je teda vznešeným zvýraznením bratského spoločenstva medzi veriacimi a s Kristom. V tomto viditeľnom znaku pokoja a lásky sa krásne naznačuje, že sa sv. prijímaním dosahuje aj jednota veriacich v Kristovi. Veď „*my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe*.“ Nech nám aj tento obrad pomáha vytvárať vzájomné spoločenstvo a jednotu medzi nami. Amen.